

än våra två andra arter, med tunna, buckliga blad med ganska långa basflikar och små blommor med få kronblad och fyrkantig skarp blom-botten. De stora arterna har rundare, tjockare och slätare blad.

Att skilja åt sydnäckros och nordnäckros vållar ofta svårigheter. Bladkaraktärerna, bladbasernas huvudnerv rak hos sydnäckros, bågböjd hos nordnäckros, är inte alls alltid en tillförlitlig artskiljande karaktär. De bästa kännetecknen finns i blommorna. Sydnäckrosen blommar är halvklotformig med kronblad som spretar åt olika håll, de fyra smala foderbladen ligger

ner mot vattnet och blombotten är rundad, utan lister. Nordnäckrosens blomma öppnar sig som en kopp, med de fyra foderbladen tryckta mot kronbladen med åtminstone spetsarna ovanför vattnet och blombotten är något kantig med tydliga längslister.

De vita näckrosorna, och då särskilt sydnäckrosen och nordnäckrosen, hybridiserar lätt om de växer tillsammans. Hybridernas blomkaraktärer är intermediära och de har en nedsatt fruktbarhet, men återkorsningar mot endera föräldraarten förekommer vilket gör att en säker artbestämning ofta blir svår.

Näckrosbagge
(*Galerucella nymphaeae*)

DE VILDA BLOMMORNAS DAG

www.sll.fi/luonnonkukat • [facebook.com/luonnonkukkienpaiva](https://www.facebook.com/luonnonkukkienpaiva) • [Twitter: #luonnonkukat](https://twitter.com/luonnonkukat)

Suomen luonnonsuojeluliitto

SYKE

METSÄHALLITUS
FORSTSTYRELSEN

VANAMO

LUOMUS
LUONNONTIEEELINEN KESKUSMUSEO

DE VILDA BLOMMORNAS DAG I FINLAND ARRANGERAS AV FINLANDS NATURSKYDDSFÖRBUND; SOCIETAS BIOLOGICA FENNICA VANAMO; SOCIETAS PRO FAUNA ET FLORA FENNICA; FORSTSTYRELSEN, NATURTJÄNSTER; NATURHISTORISKA CENTRALMUSEETS BOTANISKA MUSEUM; FINLANDS MILJÖCENTRAL; BIOLOGI- OCH GEOGRAFILÄRARNAS FÖRBUND BMOL.

Vita näckrosor (*Nymphaea*)

TEMAVÄXTER FÖR DE VILDA BLOMMORNAS DAG 2019

Med sina stora vita blommor är vita näckrosor välbekanta vattenväxter. Rikligast växer de på mjuka bottenar i små sjöar och skyddade sjövikar. I brackvattnet vid kusterna och i rinnande vatten trivs de inte särskilt bra. Vita näckrosor bildar tillsammans med gula näckrosor, några natearter, igelknoppar och vattenpilört en zon med flytbladsväxter ända till två meters djup utanför strandnära ruggar av starr, sjöfräken eller vass.

Vita näckrosor drar nytta av näringsrikedom i vattnet och de har blivit rikligare på många håll då våra vattendrag har blivit mer näringsrika med utvidgade mjuk-

bottenar. Å andra sidan är vita näckrosor en delikatess för bisamen eller bisamrättan och näckrosorna kan försvinna helt i vattendrag där bisamen är talrik. I dag har bisamen minskat och då återkommer de vita näckrosorna.

De vita näckrosorna är lätta att känna igen då de blommar, men bladen kan förväxlas med de gula näckrosornas blad. De vita näckrosorna har rundade blad som är violetttröda på undersidan och bladnerverna är nätlikt förgrenade i spetsarna. De gula näckrosornas blad är längre än breda, undertill ljusgröna och bladnerverna är tudelade i spetsen. De vita och gula näckrosorna hör till näckrosfamiljen som är en av de mest ursprungliga familjerna bland fröväxterna.

Lumme

Ulpukka (*Nuphar lutea*)

Våra vita näckrosor har vita blommor, men släktingarna i tropikerna är huvudsakligen röd- eller blåblommiga. Våra näckrosor har förlorat sin färg så att bara vitblommiga finns kvar – i allmänhet är vitblommiga exemplar hos normalt röd- eller blåblommiga växter mer eller mindre sällsynta undantag. Någon gång händer det att förmågan att bilda färgade blommor återkommer och rödblommiga vita näckrosor, som är fridlysta, har hittats i några sjöar i Finland. Ibland ser man vita näckrosor med stora röda blommor vid stranden av villor, sommarstugor eller i dammar

– dessa näckrosor är planterade prydnadsväxter.

Högsommarens växter

De vita näckrosorna kan bli tiotal år gamla. Från den tjocka men korta jordstammen stiger flytbladen och blommorna upp till ytan där de slår ut. Blomningen infaller under högsommaren. Blommorna är öppna under flera dagar, men bara dagtid och då det är solsken. Till natten och då det regnar sluter sig blommorna. Efter blomningen dras den pollinerade blomman ner under vattenytan så att fröna kan utvecklas.

Finlands tre vita näckrosarter

I Finland förekommer tre vita näckrosarter; alla är mer eller mindre allmänna i stora delar av Europa. Den allmänaste arten i Europa är **sydnäckros** (*Nymphaea alba*). Den finns hos oss i landets sydliga och sydvästra kusttrakter och i Insjöfinland. Vår allmänaste art är **nordnäckros** (*Nymphaea candida*) som växer i hela landet till mellersta Lappland. Denna art saknas i västra och södra Europa. Den tredje arten, **finsk näckros** (*Nymphaea tetragona*), förekommer i stora delar av landet men den saknas helt i de kustnära områdena. Den finns inte i övriga Norden och inte heller i Balticum eller längre mot söder. Däremot har den, i likhet med nordnäckros, en vid utbredning österut mot Sibirien. – Näckros är landskapsblomma för Södra Savolax.

Finsk näckros är i allmänhet lätt att känna igen, för den är mycket mindre